

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for smaafolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

DETTE SKJER

■ Høringskonferanse om Barentshavet/Lofoten. Statsrådene **Lisbeth Berg-Hansen** (bildet), Erik Solheim og Terje Riis-Johansen deltar.

■ Møte i byutviklingskomiteen i Tromsø.

■ Nasjonal konferanse i Skibotn om revitalisering av kvensk språk i Norge.

■ NVE og Enova sitt vindkraftseminar 2010 i Bodø.

■ Stor polarforskningskonferanse. De vitenskapelige resultatene fra det internasjonale polaråret skal oppsummeres.

■ NHO har generalforsamling med valg av ny president.

NETTOPP NÅ

Turnusordningen til legene kan legges om. Frykter du for lege-situasjonen i nord?

FOR 20 ÅR SIDEN

2.500 mennesker i alle aldre gapskrattet og trampeklappet det Oluf og hans drabanter inntok Orklamartnan i Orkanger i går kveld. Den første sceneopptreden etter Oluf-stormen ble en kjempesuksess.

– Gubben skal leve, erklærte Arthur Arntzen – sliten, men lykkelig etter forestillingen.

Og vår utsendte medarbeider kan melde om at gamlingen er tilbake i knallform etter Syden-ferien.

Nordlys 8. juni 1990

FOR 50 ÅR SIDEN

På gården Stenvold i Dividalen ble det for kort tid siden funnet et ihjelrevet vinterlam knapp hunder meter fra hovedbygningen. Det er flere som mener det er en bjørn som har vært på ferde. Etter hendelsen har folkene på gården holdt høye med den nedgravde lammeskrotten, og det er også blitt lagt ut mer åte i nærheten. I pinsen hadde dyret tatt for seg av både åta og skrotten. Det er også funnet bjørnespor flere steder i Dividalen.

Nordlys 8. juni 1960

EIERSKAP: Det blir stadig flere filialer i nordnorsk næringsliv. Sist ut er Nergård på Senja. Men er det virkelig slik at fjerne eiere alltid er verre enn lokale?

Nordnorske filialbestyrere

PÅ DEN 3. SIDE

Bernt Arne Bertheussen
Førstelektor
Handels-
høgskolen,
UIT

Det er skrevet mange ord om filialbestyrere. De får ikke tenke selv, og de skal ikke tenke selv. En egnet filialbestyrer tar imot kommandoer, og han utfører ordre.

En filialbestyrer finner ikke på noe nytt, han følger instruks. En filialbestyrer henter overskudd til sine eiere. Men pengene blir ikke brukt der de skapes.

Selger seg ut

På Senja ble det bygd opp et imperium av en driftig fiskerientreprenør. Oppi alt styret hadde han omtanke for mer enn seg selv. Han skapte jobber i mange små bygder, og han lot det sildre over lokalsamfunnene rundt seg.

Men de som kom etter han, ville ikke bruke kapitalen aktivt lenger. De ville heller selge aksjer for å betale skatt og avgifter. Som om dette var eneste måten å finansiere kostnader på.

Når de selger seg ut, får de dessuten en mulighet til å spille på børsen, for der kan det jo skapes merverdier? Eller pengene kan saltes ned i banken, for der er de jo trygget?

På Senja skal en filialbestyrer overta nå. Tro om han får lov til å bestemme at noe av overskuddet fortsatt skal brukes på Ruben sin fotballdrakt?

Også i Alta har en betydelig fiskeriaktør latt seg filialisere. Det skjedde da lakseoppdretteren Volden Group fusjonerte med Bergenbaserte Grieg Seafood i 2007 og ble børsnotert.

Ekteskap ble det til tross for at bruden brakte med seg som medgift lite gunstige lokaliteter i Rogaland. Børsrusen har latt vente på seg til tross for tidenes marked for norsk laks. Etter først å ha falt nesten 90 %, begynner nå kursen å nærme seg nivået den var på da selskapet ble listet på Oslo Børs.

Skjer ofte med tvang

Ikke all filialisering er frivillig. Ofte skjer det med tvang. I Lyngen blir nå det lokale ferjerederiet erstattet med en filial av et vestlandsk, kanskje på grunn av firkantede anbudsregler.

En liten lokal aktør har oddsene mot seg i konkurranse mot et rederi som forvalter en større flåte. Stør-

Vi er opptatt av at de nye lederne våre skal opptre selvstendig. Vi lærer dem å ta egne valg. Vi utdanner ikke filialbestyrere. Er det et problem?

SØRNORSKE EIERE: Nergård-konsernet – langedelens største på hvitfisk – har fått sørnorske eiere. Det blir i det hele tatt stadig flere «filialer» i nordnorsk næringsliv. Foto: Torgrim Rath Olsen

relse gir fleksibilitet til ferjeforvalteren.

Den lille lokale aktøren må kanskje satse alt på ett kort. Skal jeg virkelig ta sjansen på å investere millioner i ny ferje når anbudet bare har en tidshorison på fem år? Et tapt anbud vil bety ferje i opplag.

Den store kan kanskje kryssubsidiere for å skaffe seg enda flere oppdrag. Og den store vet at den lille vil bukke under før 5 år har gått. Det vil gi mindre konkurranse ved neste korsvei, og prisene kan igjen skrues opp.

Veien til suksess

Ikke alle nordnorske eiere er like dyktige som væreieren var på Senja eller oppdretteren i Alta. I Hurtigruten var det i mange år et opplest og vedtatt mantra at framtidig suksess bare kunne sikres gjennom nordnorsk eierskap.

Så brukte styret energien sin på å krangle om lokaliseringen av hovedkontoret. Hva var vel mer naturlig enn å plassere dette i én av få byer mellom Bergen og Kirkenes som ikke anløpes av vårt daglige ikon?

Med Staten som strategisk kunde lot eierne forsømme drift og øvrige kunder. Men i fjor, da de sto på kanten av stupet, var det lett å se at nordnorsk eierskap ikke var noen velsignelse

for Hurtigruten.

Først slapp de til en shippingmiliardær fra Florida. Så kom en mediemogul fra Oslo og fikk fart på aksjekursen til glede for nordlendingene som fortsatt klamret seg til masten. De største av dem fikk det travelt med å mønstre av da anledningen bød seg i vinter.

Ingen garanti

Troms Kraft er offentlig eid (Tromsø kommune og Troms fylkeskommune). Men nå har de igjen dummet seg ut hos kundene sine. Det viser Norsk kundebarometer som måler hvor tilfreds folk er med bedriftene sine. Troms Kraft havnet nesten helt nederst på listen som ble publisert nå i april.

De skammer seg, og forsøker å skjule seg bak burkaen sin, Ishavskraft. Men kunder lar seg ikke lure særlig lenge.

Troms Kraft tjener penger som gress, men selv med nordnorske eiere har de ikke råd til fornøyde lokale kunder. Men dyre vaner, det har de råd til.

Sparebanken Nord-Norge, Rød-

banken, er også på nordnorske hender. I Tromsø har vi mange bankfilialer, men bare én bank med hovedkontor i byen.

I Rødbanken er det samlet tung bankkompetanse som fatter beslutninger med vidtrekkende konsekvenser for vår region. Rødbanken kan sitt bokholderi og tjener hauer med tusenlapper hvert år.

Men heller ikke her er nordnorske eiere noen garanti for at lokale kunder gis gode tilbud. Det viser de årlige bankkåringene her til lands. Men kostbare vaner, det har også de råd til.

Hva skal vi utdanne?

Her på Handelshøgskolen ved Universitetet i Tromsø utdanner vi nordnorske ledere for fremtiden. Studentene får innsikt i hvordan bedrifter kan kjøpes, utvikles og selges.

Vi er opptatt av at de nye lederne våre skal opptre selvstendig. Vi lærer dem å ta egne valg. De får trening i strategisk tenkning. Vi utdanner ikke filialbestyrere. Er det et problem?

Yngve og Terje kommer! Kommer du?

Olje og Energiminister, Terje Riis-Johansen og adm dir FRONT Exploration AS, Yngve Vassmyr kommer til ENERGI DAGAN 2010 Rossfjordstramen, 8. & 9. september

Se www.energidagan.no for mer info